65వ అధ్యాయం

٦٥ - بَابُ ذِكْرِ الْمَوْتِ وَقِصَرِ الأَمَلِ

మరణాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ ఉండటం, కోరికల్ని అదుపులో ఉంచుకోవటం.....

قال الله تعالى: ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَن زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴾ [آل عمران: ١٨٥] وقال تعالى: ﴿ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ﴾ [لقمان: ٣٤] وقال تعالى: ﴿ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴾ [النحل: ٦١] وقال تعالى: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴾ [المنافقون: ٩ - ١١] وقال

దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లో అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు :

"చివరకు ప్రతి జీవీ మరణిస్తుంది. మీరంతా మీ పూర్తి ప్రతిఫలాన్ని ప్రళయంనాడు పొందుతారు. అక్కడ నరకాగ్ని నుండి కాపాడబడి, స్వర్గంలో ప్రవేశపెట్టబడేవాడు మాత్రమే యదార్థానికి సఫలీకృతుడు. ఇక ఈ ప్రపంచం, అది కేవలం మాయావస్తువు మాత్రమే."

(ఆలి ఇమ్రాన్ : 185)

"తాను రేపటి రోజున ఏమి సంపాదించనున్నదో ఏ ప్రాణీ ఎరుగదు. ఏ భూభాగంపై తనకు మృత్యువు రానున్నదో ఏ వ్యక్తీ ఎరుగడు." *(లుఖ్మాన్ : 34)*

"ఆ కాలం వచ్చేసినప్పుడు, అది ఒక్క గడియ కూడా వెనుకా ముందూ కాజాలదు."

(అన్ నహ్ల్ : 61)

"విశ్వాసులారా! మీ సిరిసంపదలూ, మీ సంతానమూ, మిమ్మల్ని అల్లాహ్ సంస్మరణ నుండి మరల్చరాదు. ఎవరైతే ఇలా మరల్చబడతారో వారే నష్టానికి గురి అయ్యేవారు. మీలో ఎవరికైనా మరణ సమయం సమీపించి, అతను, 'ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాకు మరికొంత వ్యవధి ఎందుకివ్వలేదు, నేను దాన ధర్మాలు చేసి సజ్జనులలో కలిసిపోయేవాణ్ణికదా?' అని వాపోయే పరిస్థితి రాకముందే మేము మీకు ఇచ్చిన ఉపాధినుండి

ఖర్చుపెట్టండి. కాని ఎవరి ఆచరణ వ్యవధి అయినా ముగిసిపోయే సమయం ఆసన్నమై నప్పుడు, అల్లాహ్ ఇక అతనికి ఎంతమాత్రం అదనపు వ్యవధి ఇవ్వడు. మీరు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు."

(అల్ మునాఫిఖూన్ : 9 - 11)

"చివరకు వారిలో ఎవడికైనా మరణం వస్తే వాడు, "ప్రభూ! నేను వదలిపెట్టివచ్చిన లోకానికే నన్ను తిరిగి పంపెయ్యి, ఇక నేను మంచిపనులు చేస్తానని ఆశిస్తున్నాను" అని అనటం మొదలుపెడతాడు. ఇది ఎంత మాత్రం జరిగే పనికాదు, అతను పలికేది కేవలం ఒక మాట మాత్రమే. ఇప్పుడు ఈ (మరణించేవారి) అందరివెనుక ఒక గోడ అడ్డంగా ఉన్నది. అది మరొక జీవితం వచ్చే రోజు వరకు ఉంటుంది. తరువాత శంఖం ఊదబడినంతనే వారి మధ్య ఏ బంధుత్వమూ ఉండదు. వారు ఒకరినొకరు పరామర్శించు కోరు. అప్పుడు ఎవరి (త్రాసు) పళ్ళెములు బరువుగా ఉంటాయో వారే సాఫల్యం పొందుతారు. ఎవరి (త్రాసు) పళ్లెములు తేలికగా ఉంటాయో, వారే తమను తాము నష్టానికి గురిచేసుకునేవారు. వారు నరకంలో శాశ్వతంగా ఉంటారు, అగ్ని వారి ముఖాల చర్మాన్ని తినివేస్తుంది, వారి దవడలు బయటపడతాయి -

(దేవుడు అడుగుతాడు), "నా వాక్యాలు మీకు వినిపించబడేటప్పుడు వాటిని నిరాకరించిన వారు మీరేకదా?" దానికి వారు "ఓ మా ప్రభూ! మా దౌర్భాగ్యం మమ్మల్ని కప్పేసింది. నిజంగానే మేము మార్గం తప్పినవారము. ఓ స్వామీ! ఇక మమ్మల్ని ఇక్కణ్ణుంచి బయటకు తీయి. తరువాత మేము అలాంటి పాపాలు చేస్తే దుర్మార్గులవుతాము" అని అంటారు.

تعالى : ﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَهُمُ ٱلْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ٱرْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّىٓ أَعْمَلُ صَٰلِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّآ
إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَآئِلُهَا وَمِن وَرَآئِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ
يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِى ٱلصُّورِ فَلَآ أَنسَابَ بَيْنَهُمْ
يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿١٠١﴾ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ
مَوَٰزِينُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فِى
جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ وَهُمْ فِيهَا
كَٰلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ أَلَمْ تَكُنْ ءَايَٰتِى تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ
فَكُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ ﴾ إلى قوله تعالى :
﴿ كَمْ لَبِثْتُمْ فِى ٱلْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا۟ لَبِثْنَا
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْـَٔلِ ٱلْعَآدِّينَ ﴿١١٣﴾ قَٰلَ إِن لَّبِثْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبْتُمْ
أَنَّمَا خَلَقْنَٰكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴾
[المؤمنون: ٩٩ ـ ١١٥] وقال تعالى :

﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ ٱللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ ٱلْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ مِن قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ ٱلْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَـٰسِقُونَ ۝١٦﴾ [الحديد: ١٦] والآيات في الباب كثيرة معلومة.

అల్లాహ్ దానికి సమాధానం పలుకుతూ "నా ముందు నుంచి వెళ్ళిపోండి, ఇందులోనే పడి ఉండండి, నాతో మాట్లాడకండి" అంటాడు.

"నా దాసులు కొందరు, మా ప్రభూ! మేము విశ్వసించాము, మమ్మల్ని క్షమించు. మాపై దయచూపు, నీవు కరుణామయులలోకెల్లా ఉత్తమ కరుణామయుడవు" అని అన్నప్పుడు, వారిని పరిహసించింది మీరేకదా! చివరకు వారిపట్ల మీ మంకువైఖరి మిమ్మల్ని, "నేనూ ఒకణ్ణి ఉన్నాను" అనే విషయాన్ని కూడా మరచిపోయేలా చేసింది. మీరు వారిని పరిహసిస్తూనేపోయారు. ఈనాడు నేను వారి సహనానికి ఈ ప్రతిఫలం ఇచ్చాను. వారే సఫలురు. తరువాత అల్లాహ్ వారిని ఇలా అడుగుతాడు, "చెప్పండి, భూలోకంలో మీరు ఎన్ని సంవత్సరాలు ఉన్నారు?" దానికి వారు 'ఒకరోజో లేక రోజులో కొంత భాగమో అక్కడ ఉన్నాము. లెక్కపెట్టేవారిని అడగండి" అంటారు. అప్పుడు ఇలా సెలవీయబడు తుంది :

"కొంతకాలమే ఉన్నారు కదా! అయ్యో మీరు ఈ విషయాన్ని అప్పుడు తెలుసుకొని ఉంటే ఎంత బాగుండేది. మేము మిమ్మల్ని వృథాగానే పుట్టించామని, మా వైపుకు మీరు ఎన్నడూ మరలిరావటమనేది జరగదని భావించారా?"
(అల్ మూమినూన్ : 99 - 115)

"విశ్వాసుల హృదయాలు అల్లాహ్ ప్రస్తావనతో చలించే సమయం, ఆయన అవతరింపజేసిన సత్యం ముందు వంగిపోయే సమయం ఇంకా రాలేదా? పూర్వం గ్రంథం ఇవ్వబడిన ప్రజల మాదిరిగా వారు మారిపోకూడదు. ఒక సుదీర్ఘ కాలం వారిపై గడచిపోయింది. అప్పుడు వారి హృదయాలు కఠినమయ్యాయి. ఈనాడు వారిలో అనేకులు పరమ దుర్మార్గులు.
(అల్ హదీద్ : 16)

వివరణ :

ఇహలోకం అశాశ్వతం. ఇక్కడి సుఖాలు, ఆనందైశ్వర్యాలన్నీ ఓ మాయతడిక మాత్రమే. ఆ తర్వాత ఎన్నటికీ అంతంకాని పరలోక జీవితం మొదలవుతుంది. అక్కడి సౌఖ్యాలు, భోగ భాగ్యాలు అనంతమైనవి, శాశ్వతమైనవి. అయితే ఆ శాశ్వత సుఖమయ పరలోక జీవితానికి అర్హులు కేవలం విశ్వాసులు మాత్రమే అవుతారు. దైవ అవిధేయులకు, దైవధిక్కారులకు అక్కడ బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది. మనిషి జీవించి ఉన్నంతకాలం ఈ విషయాలేవీ పట్టించు కోడు. ఎందుకంటే ప్రాపంచిక సుఖాలు అతని కళ్ళపై ఏమరుపాటు తెరలు వేసి ఉంచుతాయి. కాని మరణించిన తరువాత వాస్తవాలు కళ్ళముందు వచ్చినప్పుడు మనిషి ఇంకోసారి ప్రపంచానికి వెళ్ళి మంచిపనులు చేసుకునే అవకాశం కోసం దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తాడు. కాని అది అసంభవమని తెలుసుకొని పరిపరి విధాలా చింతిస్తాడు.

మరణం ఎప్పుడొస్తుందో ఎవరికీ తెలియదు. కనుక మనిషి నిత్యం మరణాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ ఉండాలి. పరలోక జీవితం కోసం సన్నాహాలు చేసుకోవటంలో ఏమాత్రం నిర్లక్ష్యం వహించకూడదు.

574. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లం) ఓసారి నా భుజం మీద చెయ్యేసి, "ప్రపంచంలో ఓ పరదేశీ యుడిలాగా లేదా ఓ బాటసారిలాగా జీవించు" అని ఉపదేశించారు.

ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) ప్రజలతో ఇలా అనే వారు : సాయంత్రమయితే తెల్లారేదాకా వేచిచూడకు. తెల్లారితే సాయంత్రం వరకు వేచిచూడకు. ఆరోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు అనారోగ్య పరిస్థితుల కోసం, బ్రతికుండగానే మరణానంతర జీవితం కోసం ఏర్పాట్లు చేసుకో. (బుఖారీ)

٥٧٤ ـ وعن ابن عمرَ رضي الله عنهما قال: أَخَذَ رسولُ اللهِ ﷺ بِمَنكِبي فَقَالَ: «كُنْ في الدُّنيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ». وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رضي الله عنهما يقول: إذَا أَمْسَيْتَ فَلا تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ، وَإذَا أَصْبَحْتَ فَلا تَنْتَظِرِ المَسَاءَ، وَخُذ مِن صِحَّتِكَ لِمَرَضِكَ، وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ. رواه البخاري.

575. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి)గారే చేసిన కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా అన్నారు : ఒక ముస్లిం దగ్గర వీలునామా వ్రాయవలసిన వస్తు వేదయినా ఉండి రెండు రాత్రులు

٥٧٥ ـ وعنه أَنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قال: «مَا حَقُّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ، لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ» متفقٌ عليه، هذا لفظ البخاري. وفي

روايةٍ لمسلم «يَبِيتُ ثَلاثَ لَيَالٍ». قال ابن عمر: مَا مَرَّتْ عَلَيَّ لَيْلَةٌ مُنْذُ سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ قَالَ ذٰلِكَ إلَّا وَعِنْدِي وَصِيَّتِي.

గడిచిపోయినా కూడా అతను వీలునామా వ్రాయకుండా ఉంటే అది అతనికి ఎంతమాత్రం సమ్మతం కాదు. (బుఖారీ - ముస్లిం. పై వాక్యాలు బుఖారీవి.)

ముస్లింలోని వాక్యాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. మూడు రాత్రులు గడిచి పోయినా వీలునామా వ్రాయకుండా ఉండటం (సమ్మతం కాదు).

హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ ఉవాచ : దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ మాట అన్న తరువాత నేను ఒక్క రాత్రయినా నా దగ్గర వీలునామా వ్రాసిపెట్టుకోకుండా గడపలేదు.

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని వీలునామాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఎవరి మరణం ఎప్పుడొస్తుందో ఎవరికీ తెలియదు. కాబట్టి ధనవంతులైన వాళ్ళు ముందుగానే తమ ఆస్తికి సంబంధించిన వీలునామాలు వ్రాసిపెట్టుకోవాలి. దాంతో వారి మరణానంతరం ఆస్తి పంపిణీ వ్యవహారాల్లో వారి బాధ్యత తీరిపోయినట్లవుతుంది. వారసుల మధ్య తగాదాలు చెలరేగకుండా ఉంటాయి. అందుకే దైవప్రవక్త (సల్లం) ముస్లింలు వీలైనంత త్వరగా వీలునామాలు వ్రాసి ఉంచుకోవాలని తాకీదు చేశారు.

٥٧٦ ـ وعن أنس رضي الله عنه قال: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خُطُوطاً فقال: «هذا الإِنسَانُ، وهذا أَجَلُهُ، فَبَيْنَمَا هُوَ كَذٰلِكَ إذ جَاءَ الخَطُّ الأَقْرَبُ» رواه البخاري.

576. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) అనేక గీతలు గీసి చూపిస్తూ, "ఈ (గీత) మానవుడు (అంటే అతని కోరికలు). ఇది అతని చావు. మానవుడు తన కోరికల్లో నిమగ్నుడై ఉన్నంతలోనే అతని దగ్గరికి సమీప గీత (చావు) వచ్చేస్తుంది. *(బుఖారీ)*

(సహీహ్ బుఖారీలోని ప్రేమైక వచనాల ప్రకరణం)

٥٧٧ ـ وعن ابنِ مسعُودٍ رضيَ الله عنه قال: خَطَّ النَّبيُّ ﷺ خَطًّا مُرَبَّعاً، وَخَطَّ خَطًّا في الوَسَطِ خارِجاً مِنْهُ، وَخطَّ خُطَطاً صِغَاراً إلى هٰذَا الَّذي في الوَسَطِ مِنْ جَانِبِهِ الَّذي في الوَسَطِ، فَقَالَ: «هٰذَا الإنسَانُ، وَهٰذَا أَجَلُهُ مُحِيطاً بِهِ ـ أَوْ قَدْ أَحَاطَ بِهِ ـ وَهٰذَا الَّذي هُوَ خَارِجٌ أَمَلُهُ، وَهٰذِهِ الخُطَطُ الصِّغَارُ الأَعْرَاضُ، فَإِنْ أَخْطَأَهُ هٰذَا نَهَشَهُ هٰذَا، وَإِنْ أَخْطَأَهُ هٰذَا نَهَشَهُ هٰذَا» رواه البخاري. وَهٰذِهِ صُورَتُهُ:

577. హజ్రత్ ఇబ్నె మస్‌వూద్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) చతురస్రాకారపు గీతలు గీశారు. దాని మధ్యలో నుండి బయటికి వచ్చేలా మరో (పెద్ద) గీత గీశారు. దాని ప్రక్కన ఇంకొన్ని చిన్న చిన్న గీతలు గీశారు. ఆ తరువాత వాటి వైపు చూపిస్తూ, ఇది మానవుడు. అతని చుట్టూవున్న ఈ (చతురస్రాకారపు) గీతలు అతని చావు. ఈ బయటికి వెళ్తున్న గీత అతని కోరికలు. ఈ చిన్న చిన్న గీతలు మనిషికి ఎదురయ్యే విపత్తులు. ఒక విపత్తు తప్పిపోయినా మరో విపత్తు అతనిపై వచ్చిపడుతుంది. ఒకదాని నుండి బయటపడినా మరో విపత్తులో చిక్కుకుంటాడు. (బుఖారీ)

దాని రేఖాచిత్రం ఇలా ఉంటుంది :

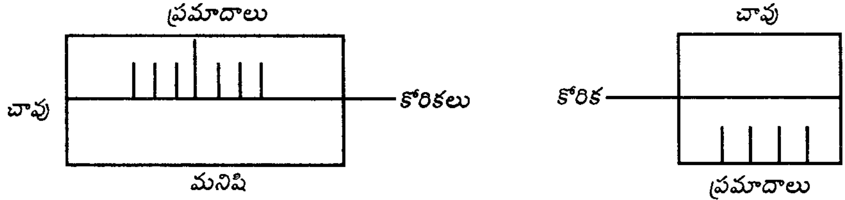

(సహీహ్ బుఖారీలోని ప్రేమైక వచనాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

మానవ జీవితం విపత్తుల వలయం. మనిషికి ఎప్పుడూ ఏదో ఒక రకమైన ఆపదలు వస్తూనే ఉంటాయి. ఆ ఆపదల్లోనే అతని జీవితం కడతేరుతుంది. అలాంటి అనిశ్చిత జీవితంలోనే మనిషి అంతులేని కోరికలు కోరుకుంటాడు. వాటిని తీర్చుకోవటానికి దైవాన్ని, ధర్మాన్ని విస్మరించి ఎడారుల్లో ఎండమావుల కోసం పరుగెత్తినట్లు తన మనోవాంఛల వెంట పరుగెత్తుతాడు. చివరికి మిగిలేది శూన్యం. అతని కోరికలు ఎన్నటికీ తీరవు. తీరిన ప్రతికోరిక మరో కోరికను వెంటేసుకొని వస్తుంది. అతని కోరికలు నెరవేరకముందే అతనిపైకి మృత్యువు పంజా విసురుతుంది.

మనిషి చావు ఎల్లప్పుడూ అతని తలమీదే వ్రేలాడుతూ ఉంటుంది. అంచేత మనిషి ఎన్నడూ చావుపట్ల ఏమరుపాటుకు లోనుకారాదు. ఎన్నటికీ నెరవేరని కోరికల వెంటపడి చావుని విస్మరించడం వివేకం అనిపించుకోదు సుమా!

578. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : ఏడు రకాల పరిస్థితులు దాపురించకమునుపే త్వరగా మంచి పనులు చేసుకోండి. మిమ్మల్ని (ధర్మం) మరచిపోయేటట్లు చేసే పేదరికం కోసం నిరీక్షిస్తున్నారా? లేక హద్దు మీరి ప్రవర్తిం చేటట్టు చేసే కలిమిని కోరుకుంటు న్నారా? లేక మీ ఆరోగ్యాన్ని పాడుచేసే రోగం కోసం ఎదురుచూస్తున్నారా? లేక బుద్ధిని, వివేకాన్ని చెడగొట్టే వృద్ధాప్యం కోసం ఎదురుచూస్తున్నారా? లేక తృటిలో ప్రాణాలు తీసే మరణం కోసం ఎదురుచూస్తున్నారా? లేక దజ్జాల్ రాక కోసం ఎదురుచూస్తున్నారా? అతను అగోచరాల్లో అత్యంత హానికరమైన వాడు. ప్రళయం కోసం ఎదురుచూస్తు న్నారా? ప్రళయం అతి భయంకరమైనది, అత్యంత చేదైనది. (తిర్మిజీ దీనిని ఉల్లేఖించి హసన్‌గా పేర్కొన్నారు).

٥٧٨ ـ وعن أبي هريرة رضيَ اللهُ عنه أنَّ رسُولَ اللهِ ﷺ قال: «بَادِرُوا بالأعمَالِ سَبْعاً، هَلْ تَنتَظِرُونَ إلَّا فَقْراً مُنْسِياً، أَوْ غِنًى مُطغِياً، أَوْ مَرَضاً مُفْسِداً، أَوْ هَرَماً مُفَنِّداً، أَوْ مَوْتاً مُجْهِزاً، أَوِ الدَّجَّالَ، فَشَرُّ غَائِبٍ يُنْتَظَرُ، أَوِ السَّاعَةَ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ؟!» رواه الترمذي وقال: حديثٌ حسنٌ.

(సుననె తిర్మిజీలోని ఐహిక అనాసక్తత అధ్యాయాలు)

579. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) గారే చేసిన కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మజాలను హరించేదాన్ని అంటే చావుని అతి ఎక్కువగా గుర్తుచేసుకుంటూ ఉండండి. (తిర్మిజీ దీనిని ఉల్లేఖించి హసన్‌గా పేర్కొన్నారు).

٥٧٩ ـ وعنه قالَ: قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَاذِمِ اللَّذَّاتِ» يَعنِي المَوْتَ، رواه التِّرمذيُّ وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

(సుననె తిర్మిజీలోని ఐహిక అనాసక్తత అధ్యాయాలు)

٥٨٠ ـ وعن أبيِّ بنِ كعب رَضيَ اللهُ عنه: كَانَ رَسولُ اللهِ ﷺ إذا ذَهَبَ ثُلثُ اللَّيْلِ، قامَ فقالَ: «يا أيها النَّاسُ! اذكُرُوا اللهَ جَاءَتِ الراجِفَةُ تَتبَعُها الرَّادِفَةُ، جاءَ المَوْتُ بما فِيهِ، جاءَ المَوْتُ بِمَا فِيهِ» قلتُ: يَارَسُولَ اللهِ! إنِّي أُكْثِرُ الصَّلاةَ عَلَيْكَ، فَكَمْ أَجْعَلُ لكَ مِنْ صَلاتِي؟ قالَ: «مَا شِئْتَ» قُلْتُ: الرُّبُعَ؟ قالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ» قلتُ: فَالنِّصْفَ؟ قالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ» قلتُ: فَالثُّلُثَيْنِ؟ قالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ

580. హజ్రత్ ఉబై బిన్ కాబ్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) మూడో వంతు రాత్రి గడిచిన తరువాత లేచి ఇలా అనేవారు : ప్రజలారా! దైవాన్ని స్మరించండి. శరీరంలో దడ పుట్టించేది (తొలి శంఖారావం) వచ్చేసింది. దాని తరువాత వచ్చేది కూడా (రెండో శంఖా రావం) సమీపించింది. మృత్యువు తన భీతావహరూపంతో వచ్చేసింది, మృత్యువు తన భీతావహ రూపంతో వచ్చేసింది.

నేను దైవప్రవక్త (సల్లం)తో మాట్లాడుతూ, "దైవప్రవక్తా! నేను చాలా ఎక్కువగా మీకోసం దరూద్ పంపుతూ ఉంటాను. అయితే నేను మీ దరూద్ కోసం ఎంత సమయం కేటాయించనూ?" అని అడిగాను. దానికాయన 'నీకిష్టమైనంతసేపు కేటాయించుకో' అని అన్నారు. నేను, "నాల్గోవంతు సమయం కేటాయించుకోనా?" అని అడిగాను. "నీ యిష్టం. ఇంకా ఎక్కువ కేటాయించుకుంటే నీకే లాభం" అని అన్నారాయన. "అయితే సగం సమయం దానికోసమే కేటాయించుకోమంటారా?" అని అడిగాను. "నీ యిష్టం. ఇంకా ఎక్కువ కేటాయించుకుంటే నీకే లాభం" అని అన్నారాయన. నేను మళ్ళీ "అయితే మూడింట రెండొంతుల సమయం మీ దరూద్ కోసమే కేటాయించుకుంటాను" అని అన్నాను. అప్పుడు కూడా ఆయన, "నీ యిష్టం. ఇంకా ఎక్కువ కేటాయించు

زِدتَ فَهُوَ خيرٌ لَكَ» قلتُ: أَجعَلُ لَكَ صَلاتِي كُلَّهَا؟ قالَ: «إذاً تُكفى هَمَّكَ، وَيُغفَرُ لَكَ ذَنبُكَ» رواهُ الترمذي وقال: حديث حسن.

కుంటే నీకే మంచిది" అనే అన్నారు. ఆఖరికి నేను, "దైవప్రవక్తా! నేను నా సమయమంతా మీ దరూద్ కోసమే అంకితం చేసుకుంటున్నాను" అని అన్నాను. అందుకాయన, "అలాగయితే నువ్వు చేసే ఈ ఆచరణ నీ దుఃఖాలకు (విరుగుడుగా) పనికొస్తుంది. ఇంకా దీనివల్ల నీ పాపాలు కూడా క్షమించబడతాయి" అని చెప్పారు. (తిర్మిజీ దీనిని ఉల్లేఖించి హసన్‌గా పేర్కొన్నారు).

(సుననె తిర్మిజీలోని ప్రళయ వర్ణన అధ్యాయం)

ముఖ్యాంశాలు

'రాజిఫహ్' అంటే దడ పుట్టించేదని అర్థం. ప్రళయం సంభవించే కాలంలో ఇస్రాఫీల్ దూత మొదటిసారి శంఖం పూరించినప్పుడు భూమి, పర్వతాలు మొదలగు సృష్టిరాసులన్నీ నుజ్జునుజ్జయిపోతాయి. అందుకే ప్రళయాన్ని తొలిశంఖారావం పేరుతో 'రాజిఫహ్' అని కూడా పిలుస్తారు. ఆ తరువాత రెండోసారి శంఖం పూరించబడుతుంది. దాన్ని 'రాదిఫహ్' అని అంటారు. మొత్తానికి దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ హదీసులో మనిషికి మరణ సమయంలో ఎదురయ్యే భీతావహ పరిస్థితుల్ని గురించి వివరించారు.